

Vuosikertomus 2022

Yhdistyksen sääntöjen mukainen toimintakertomus 2022

Sisällys

Visio: Suomi, jossa kaikkien ihmisten perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat **3**

Ihmisoikeusliiton vuosi 2022: Pääsihteerin katsaus **4**

Yhdenvertaisuus edistyi, kun syrjinnän vastainen lainsäädäntö vahvistui **5**

Vaikutimme tiiviisti YK:n määräaikaistarkasteluun **5**

Translakiuudistus eteni, mutta työ jatkuu **6**

Saamelaiskäräjälakiuudistus jäi kesken **6**

Lisäsimme ymmärrystä taloudellisista ja sosiaalisista oikeuksista – kyse on ihmisoikeuksista! **7**

20 vuotta vaikuttavaa työtä tyttöjen sukuelinten silpomista vastaan Suomessa **8**

Urheilun toimijoiden osaaminen ihmisoikeuksista vahvistui **9**

Älä riko urheilua -kampanja nosti ihmisoikeudet urheilussa koko kansan tietoisuuteen **10**

Tuimme vaarassa olevia ihmisoikeuspuolustajia **11**

Nuorisotyöntekijöiden ja vähemmistöön kuuluvien nuorten tietämys ihmisoikeuksista vahvistui **12**

Jäsenet, vapaaehtoiset ja lahjoittajat ovat tärkeä osa Ihmisoikeusliittoa **13**

Näkyvä viestintä tuki ihmisoikeustyön tavoitteita **14**

Talous- ja henkilöstöhallinto ihmisoikeustyön tukena **15**

8

Kuva: Ida Tokola

10

Kuva: Katja Rajla

12

Kuva: Milka Alanen

VISIO

Suomi, jossa kaikkien ihmisten perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat

Ihmisoikeusliiton tehtävä on seurata, miten Suomen valtio noudattaa kansainvälisiä ihmisoikeussitoumuksiaan, vaatia viranomaisia turvaamaan kaikkien ihmisten perus- ja ihmisoikeudet ja lisätä tietoisuutta ihmisoikeuksista.

Arvot:

- Luotettavuus ja avoimuus
- Rohkeus ja tinkimättömyys
- Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys

Kuva: Milka Alanen

Ihmisoikeusliiton vuosi 2022: Pääsihteerin katsaus

Vuosi 2022 alkoi ihmisoikeuksien kannalta Euroopassa murheellisesti. Venäjän laajamittainen hyökkäys Ukrainaan aiheutti valtavan humanitaarisen kriisin ja pakolaisuuden. Meidän ajatuksissamme olivat sotarikoksia Ukrainassa tutkivat ihmisoikeuskollegamme sekä diktaattorien vainoamat ihmisoikeuspuolustajat Venäjällä ja Valko-Venäjällä.

Kansainvälistä ihmisoikeusjärjestelmää kyseenalastetaan ympäri maailmaa eikä Suomi ole irrallaan tästä kehityksestä. Ihmisoikeustyön merkitys kasvoi entisestään. Ihmisoikeusliiton sitkeä työ ihmisoikeuksien toteutumisen puolesta jatkui vaikuttavana.

Vaikuttamistyömme tuloksena yhä useampi päättäjä ja viranomainen ymmärtää, että taloudelliset ja sosiaaliset oikeudet ovat ihmisoikeuksia, joista ei voi tinkiä tiukkojen aikoina. Ihmisoikeusliitolla oli tärkeä vaikutus siinä, että eduskunta hyväksyi aiempaa vahvemman yhdenvertaisuuslain. Hartiavoimin teimme työtä myös saamelaiskäräjälain ja translain uudistamiseksi.

Uraauurtava työmme tyttöjen sukuelinten silpomista vastaan Suomessa täytti 20 vuotta. Tätä juhlimme yhdessä yhteistyökumppaneiden ja eri yhteisöihin kuuluvien kanssa. Silpomisen vastainen työmme jatkuu, sillä kuten juhluvuoden sloganimme kuului: Yksikin tyttö on liikaa.

Kuusivuotinen Ihmisoikeudet haltuun nuorisotyössä -hankkeemme tuli sen sijaan päätökseen. Työn tulokset olivat vaikuttavia. Hankkeen loppuseminaarissa todettiin, että tuskin mikään ammattiryhmä Suomessa on saanut näin kattavasti ihmisoikeuskoulutusta.

Raivasimme muutosta myös Suomen urheiluun – piirun verran ihmisoikeuksien suuntaan. #ÄläRikoUrheilua-tunnistetta käytetään jo yleisesti, kun ihmiset nostavat esiin ihmisoikeusongelmia urheilussa.

Työtämme tukivat julkisten rahoittajien lisäksi lukuisat vapaaehtoiset, yli tuhatpäinen jäsenistö, kannatusjäsenet ja lahjoittajat. Kiitos! Ihmisoikeustyö tarvitsee kaltaisianne tukijoita myös jatkossa.

Kaari Mattila
pääsihteeri

→ NÄIN VAIKUTIMME

Yhdenvertaisuus edistyi, kun syrjinnän vastainen lainsäädäntö vahvistui

Yhdenvertaisuuslain uudistusprosessissa onnistuimme vaikuttamaan siihen, että työelämässä syrjintää kokeneiden oikeussuoja tulevaisuudessa paranee.

Valmistauduimme 2023 eduskuntavaaleihin laatimalla hallitusohjelmataavoitteet, jotka tähtäävät oikeusvaltion vahvistamiseen ja syrjinnän kitkemiseen.

Vaikutimme tiiviisti YK:n määräaikaistarkasteluun

Suomen ihmisoikeustilanne oli arvioitavana YK:n yleismaailmallisessa määräaikaistarkastelussa (Universal Periodic Review UPR). Lausuimme YK:lle Suomen ihmisoikeustilanteesta yhdessä ihmisoikeusjärjestöjen kansainvälisen kattojärjestön FIDH:in kanssa. Puheen-
vuoromme UPR-istuntoa edeltävässä sessiossa Genevessä vaikutti YK:n jäsenvaltioiden Suomelle antamien suositusten sisältöön.

Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille

**ihmis
OIKEUS
LIITTO**

21

lausuntoa
lainsäädäntö-
hankkeista eri
ministeriöille

Vedimme

20

-jäsenistä
ihmisoikeustyötä tekevien
järjestöjen verkostoa

Hallitusohjelmavaikuttamisen teemat

1. Oikeusvaltion ja oikeuksiin pääsyn vahvistaminen
2. Oikeus riittävään toimeentuloon ja työhyväksikäytön ehkäisy
3. Sukupuolistuneen väkivallan torjunta
4. Ihmisoikeuksien toteutuminen urheilussa

Translaki- uudistus eteni, mutta työ jatkuu

Hallituksen esitys translain uudistuksesta valmistui. Lisäsimme yhdessä muiden ihmisoikeustoimijoiden kanssa tietoa translakiuudistuksesta. Annoimme lausuntoja ja olimme kuultavana eduskunnassa. Vaadimme muun muassa, että mahdollisuus sukupuolen juridiseen korjaamiseen ulotettaisiin transnuoriin.

Saamelais- käräjälaki- uudistus jäi kesken

Saamelaiskäräjälain uudistuksesta valmistui hallituksen esitys, mutta se ei edennyt eduskunnan käsittelyyn. Vaikutimme tässä ja muissa saamelaisten oikeuksia koskevissa asioissa saamelaistoimijoiden rinnalla ja heitä tukien.

IHMIS
OIKEUS
LIITTO

Tapasimme

13

sosiaaliturvauudistusta
valmisteleavan komitean
puolue toimijaa ja

20

komitean
virkahenkilöä

Perustimme

28

hengen
Riittävä
toimeentulo
-vaikuttajaryhmän

102

osallistui
koulutuksiimme
taloudellisista ja
sosiaalisista
oikeuksista

Kuva: Ihmisoikeusliitto

Köyhyyttä kokeneiden ihmisten Riittävä toimeentulo -vaikuttajaryhmä kokoontuu joka toinen kuukausi.

→ NÄIN VAIKUTIMME

Lisäsimme ymmärrystä taloudellisista ja sosiaalisista oikeuksista – kyse on ihmisoikeuksista!

Vaikuttamistyömme ansiosta sosiaaliturvauudistusta valmistelevat kansanedustajat ja virkahenkilöt tiedostavat aiempaa paremmin sosiaaliturvan luonteen valtiota velvoittavana ihmisoikeuskysymyksenä.

Koulutimme sosiaalialan järjestöjä ja kohtaavaa työtä tekeviä ammatilaisia taloudellisista ja sosiaalisista oikeuksista. Ammatillaiset ja järjestöjen työntekijät ymmärtävät nyt paremmin, miten nämä oikeudet liittyvät heidän työhönsä. Lisäsimme tietoa myös Päihdepäivillä, joilla järjestimme seminaarin ihmisoikeuksista sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Kokosimme 28-henkisen köyhyyttä kokeneiden ihmisten Riittävä toimeentulo -vaikuttajaryhmän. Aktiivinen ja motivoitunut ryhmä oppi vuoden aikana ihmisoikeuksista ja vaikuttamisesta sekä eri viestinnän tavoista.

Annoimme viralliset lausunnot muun muassa toimeentulolain kokonaisuudistukseen ja Euroopan sosiaalisen peruskirjan kansalliseen määräaikaissäraporttiin.

Luonnonmarjanpoimijoiden oikeuksiin ja vakavaan työhyväksikäyttöön liittyvät viestimme saivat näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa.

Kuva: Ida Tokola

Yksikin tyttö on liikaa -seminaari järjestettiin marraskuussa Helsingin keskustakirjasto Oodissa.

→ NÄIN VAIKUTIMME

20 vuotta vaikuttavaa työtä tyttöjen sukuelinten silpomista vastaan Suomessa

Koulutimme kunniaan liittyvästä väkivallasta ja tyttöjen sukuelinten silpomisesta, minkä seurauksena viranomaisten ja eri alan ammattilaisten osaaminen ja kyky puuttua väkivaltaan vahvistui.

Yksikin tyttö on liikaa -kampanja juhlisti 20-vuotista tyttöjen sukuelinten silpomisen vastaista työtämme. Kampanjan viesteillä ja materiaaleille nostimme aiheen julkiseen keskusteluun.

Teetimme työstämme ulkopuolisen arvioinnin, jonka mukaan olemme tehneet ainutlaatuista ja vaikuttavaa asennemuutos- ja vaikuttamistyötä silpomisen torjumiseksi Suomessa.

Avainhenkilötoimintamme vakiintui. Toiminnassamme olevat avainhenkilöt olivat entistä sitoutuneempia ja aktiivisempia viemään tyttöjen sukuelinten silpomisen vastaista viestiä eteenpäin omissa yhteisöissään.

Yksikin tyttö
on liikaa
-seminaari keräsi
106
osallistujaa

Koulutuksiin
osallistui
832
henkilöä

Tavoitimme
yksilö- ja
ryhmätapaamisilla
212
henkilöä

Toiminnassamme
mukana
30
vapaaehtoista
avainhenkilöä

→ NÄIN VAIKUTIMME

Urheilun toimijoiden osaaminen ihmisoikeuksista vahvistui

Ihmisoikeusliitto tunnustetaan relevanttina toimijana urheilun ihmisoikeuskysymyksissä.

Koulutimme urheilun eri toimijoita ja tuloksia alkoi näkyä. Havaitimme joidenkin urheilujärjestöjen kannanotoissa ja toimenpiteissä aiempaa vahvempia viittauksia ihmis-oikeuksiin ja lapsen oikeuksiin. Perustamamme Team Human Rights -ryhmän urheilijat ottivat kanssamme vahvasti kantaa muun muassa lapsen oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon puolesta. Kannanotossamme Helsingin Sanomissa vaadimme suomalaisilta urheilujärjestöiltä tiukempaa toimintaa kansainvälisten urheilukisojen ihmisoikeusongelmien suhteen.

Media kysyi usein näkemyksiämme ihmisoikeuksista urheilussa. Aiheena olivat esimerkiksi ihmisoikeuksien toteutuminen urheilussa Suomessa ja kansainväliset kysymykset kuten Qatarin MM-kisat ja Venäjän sulkeminen ulos urheilun arvokisoista.

Koulutimme
196
urheilun toimijaa
ihmisoikeuksista

20
mediahaastattelua
ihmisoikeuksista
urheilussa

1
koko sivun
kannanotto
Helsingin
Sanomissa

2
mielipide-
kirjoitusta

→ NÄIN VAIKUTIMME

Älä riko urheilua -kampanja nosti ihmisoikeudet urheilussa koko kansan tietoisuuteen

Valtakunnallinen näkyvyys ja suuren yleisön mielenkiinto siivitti Älä riko urheilua -kampanjan urheilevan Suomen tietoisuuteen.

Marraskuussa oikeusministeriö palkitsi Älä riko urheilua -kampanjan Demokratiapalkinnon kunniamaininnalla. Palkintoraadin mukaan kampanja vahvistaa demokratian kriisikestävyyttä lisäämällä tietoisuutta ihmisoikeuksista urheilumaailmassa.

Käynnistimme ainutlaatuisen Älä riko urheilua -podcastin, jonka aiheina ovat mm. rasismi, lapsen oikeudet, seksuaalivähemmistöjen ja vammaisten ihmisten oikeudet sekä tasa-arvo urheilussa.

Älä riko urheilua -joukkue kisasi syyskuussa Ruotsi-ottelu 10 -tapahtumassa Helsingissä.

Älä riko urheilua -kampanja oli esillä yleisö- ja urheilutapahtumissa

- Urheilugaala
- Maailma kylässä -festivaali
- Stadi Cup
- Ruotsi-ottelu
- Paavo Nurmi Games
- Youth Athletics Games
- Olympiapäivä
- Tähtiseurapäivät

→ NÄIN VAIKUTIMME

Tuimme vaarassa olevia ihmis-oikeuspuolustajia

Nobelin rauhanpalkinto myönnettiin ihmisoikeuspuolustaja Ales Bialiatskille valkovenäläisestä Viasna-järjestöstä sekä sisarjärjestöillemme Ukrainassa (Center for Civil Liberties) ja Venäjällä (Memorial).

Osoitimme mieltä Valko-Venäjän eli Belarusin suurlähetystön edustalla Helsingissä ja vaadimme Ales Bialiatskin ja muiden poliittisten vankien vapauttamista.

Tuimme mahdollisuuksiemme mukaan sisarjärjestömme Ukrainassa sekä vaikutimme Suomen ulkoministeriöön, jotta se tekisi enemmän vaarassa olevien ihmisoikeuspuolustajien auttamiseksi.

Syksyllä osallistuimme maailman vanhimman ihmisoikeusjärjestön International Federation for Human Rightsin (FIDH) 100-vuotisjuhlallisuuksiin Pariisissa. Ihmisoikeusliitto on FIDH:in ainoa jäsen Suomessa. Pääsihteerimme Kaari Mattila valittiin uudelle kaudelle FIDH:in johtokuntaan.

FIDH täytti
100
vuotta!

Kuva: Milka Alanen

→ NÄIN VAIKUTIMME

Nuorisotyöntekijöiden ja vähemmistöön kuuluvien nuorten tietämys ihmisoikeuksista vahvistui

Ihmisoikeusliiton lähes kuusivuotinen Ihmisoikeudet haltuun nuorisotyössä -hanke päättyi. Hankkeessa vahvistimme nuorten kanssa nyt ja tulevaisuudessa työskentelevien tietämystä ihmisoikeuksista. Onnistuimme muun muassa vahvistamaan kuntien nuorisotoimien

tietotaitoa siitä, miten luodaan yhdenvertainen ja turvallinen tila kaikille nuorille. Koulutimme myös saamelaisnuoria, romaninuuoria sekä viittomakielisiä ja huonokuloisia nuoria ihmisoikeuksista ja vaikuttamisesta.

1600

nuorisotyöntekijää
ympäri Suomea sai
ihmisoikeus-
koulutusta

Tuimme yli

30

kuntaa yhdenvertaisemman
ja ihmisoikeuksiin
perustuvan nuorisotyön
toteuttamisessa

Jäsenet, vapaaehtoiset ja lahjoittajat ovat tärkeä osa Ihmisoikeusliittoa

On monta tapaa tukea Ihmisoikeusliittoa: jäsenenä, lahjoittajana tai vapaaehtoisena. Ihmisoikeusliiton tukijoita yhdistää huoli Suomen ihmisoikeustilanteesta ja halu vaikuttaa ihmisoikeuksien vahvistamiseksi.

Tarjosimme jäsenille ja vapaaehtoisille monia mahdollisuuksia osallistua ihmisoikeustyöhön. Järjestimme ensimmäiset hybridimallilla (kasvokkain ja etäyhteyksin) toteutetut keskustelut Suomen ihmisoikeustilanteesta.

Vapaaehtoiset antoivat arvokasta aikaansa ja toivat lisävoimaa vaikuttamiseen, kampanjointiin ja tilaisuuksien järjestämiseen.

Julkisen rahoituksen muuttuessa yhä epävarmemmaksi jokainen lahjoitus on meille tärkeä. Jatkoimme yksityisen varainhankinnan kehittämistä. Uutena kokeiluna meillä oli Automatian pankkiautomaateilla näkynyt Otto & Lahjoitus -kampanja, joka onnistui erinomaisesti.

Kuva: Niklas Günsberg

Henkilöjäseniä
1046

Vapaaehtoisia
76

Uusia jäseniä
liittyi
86

Vapaaehtois- ja
jäsentilaisuuksia
20
osallistujia
203

Kannatusjäseniä 16

- Demla
- Helsingin yliopiston ylioppilaskunta HYY
- Kehitysvammaisten Tukiliitto Kynnys
- LAB-ammattikorkeakoulun Opiskelijakunta KOE
- Mielenterveyden keskusliitto
- Näkövammaisten liitto
- Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta SAMO
- Seta
- Suoma sámiid guovddášsearvi SSG – Suomen saamelaiden keskusjärjestö
- Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI
- Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU
- Suomen Setlementtiliitto
- Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL
- Uskontojen uhrien tuki
- Väestöliitto

Näkyvä viestintä tuki ihmisoikeustyön tavoitteita

Viestinnän lukuja	2022	2021
Mediaosumien määrä perinteisessä mediassa ¹	178	172
Ihmisoikeusliitto.fi-sivun kävijämäärä ²	49 300	101 000
Ihmisoikeudet.net-kävijämäärä ²	56 000	98 000
älärikourheilua.fi ²	4 400	6 200
Twiittien näyttökerrat	926 000	2,4 milj.
Facebook-tavoittavuus	223 505	263 200
Instagram-tavoittavuus	108 556	87 000
Uutiskirjeitä avattiin	19 408	19 299

1 potentiaalinen tavoittavuus oli 54 miljoonaa.

2 Traficom teki syksyllä 2021 linjauksen, että Analyticsin käyttämien seurantaevästeiden käyttöön tulee pyytää lupa verkkosivun kävijältä. Luvan antaa vain osa, joten Analytics kerää nyt vähemmän kävijätietoa.

Talous- ja henkilöstöhallinto ihmisoikeustyön tukena

Koronapandemian hellittäessä hallinnollisen työemme keskiössä oli auttaa henkilöstöä siirtymään etätyöskentelystä monipaikkatyöskentelyyn. Kehitimme yhdessä käytäntöjä ja rakenteita, jotka tukivat työssä onnistumista, työhyvinvointia sekä yhteishenkeä monipaikkatyössä.

Koko henkilöstö osallistui Ihmisoikeusliiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman laatimiseen. Järjestimme sisäisen koulutuksen sekä kaksi työpajaa antirasismista. Seuraamme sovittujen toimenpiteiden edistymistä ja päivitimme suunnitelmaa vuosittain.

Ihmisoikeusliiton toimistolla työskenteli vuonna 2022 keskimäärin 18 henkilöä. Johtokunnan puheenjohtajana toimi Maija Jäppinen, varapuheenjohtajina Panu Mäenpää ja Anneli Vuorinen. Järjestön pääsihteerinä toimi Kaari Mattila.

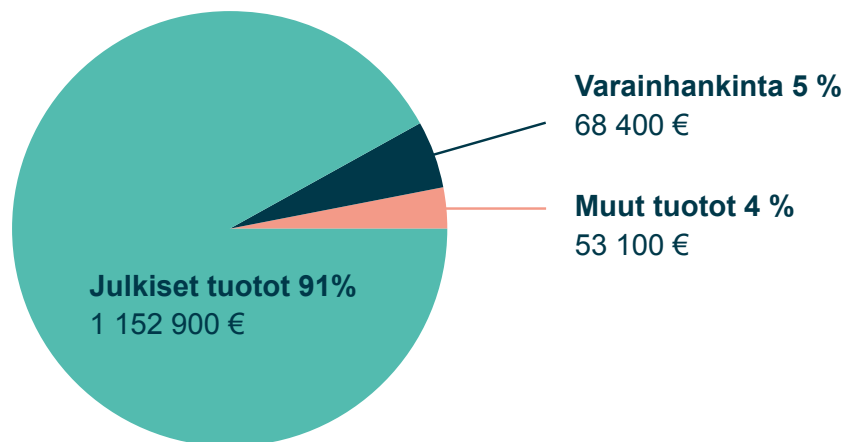
Toiminnan kulut vuonna 2022 olivat noin 1,2 miljoonaa euroa. Toiminnan rahoitus kertyi pääosin julkisesta rahoituksesta. Muu rahoitus koostui säätiöiden apurahoista, jäsenmaksuista sekä lahjoituksista.

Vuoden 2022 tilinpäätöksen tulos oli 17 785 € (-8 906 € vuonna 2021). Ihmisoikeusliiton tilintarkastajana toimi Oy Tuokko Ltd.

Ihmisoikeusliiton henkilöstö syksyllä 2022.

Tulorakenne

Saadut avustukset ja sopimustuotot

Oikeusministeriö

- Kohdennettu yleisavustus, 330 000 €

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Ihmisoikeudet haltuun nuorisotyössä -hanke (2021–2022), 215 000 €
- Ihmisoikeudet haltuun urheilussa -hanke (2022–2023), 250 000 €

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskas STEA

- Yleisavustus, 152 610 €
- Sukupuolittuneen väkivallan vastaisen työn toiminta-avustus, 186 000 €
- Köyhyys ja ihmisoikeudet -hankeavustus, 178 283 €

Ulkoministeriö

- Kohdennettu yleisavustus, 50 000 €
- Matka-avustus, 1 773 €

Kuluttajaosuustoiminnan säätiö

- Älä riko urheilua -kampanja (2022), 40 000 €

Urheiluopistosäätiö

- Ihmisoikeudet haltuun urheilussa -hanke (2022–2024), 21 000 €

Jäsenyydet neuvottelukunnissa ja ryhmissä

Edustajamme osallistui jäsenenä seuraaviin neuvottelukuntiin tai ryhmiin:

- Ihmisoikeuskeskuksen ihmisoikeusvaltuuskunta
- Kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunta
- Kuurojen Liiton järjestöjen totuus- ja sovintoprosessityöryhmä
- Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnan järjestötyöryhmä
- Oikeusministeriön tyttöjen sukuelinten silpomista koskevan lainsäädännön valmisteluryhmä
- Oikeusministeriön Osaavat-hankkeen verkosto
- THL:n kunniaan liittyvän väkivallan ohjausryhmä
- Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta
- Yhdenvertaisuusasioiden neuvottelukunta

Ihmisoikeusliiton johtokunta 2022

Maija Jäppinen	puheenjohtaja
Panu Mäenpää	varapuheenjohtaja
Anneli Vuorinen	varapuheenjohtaja
Ulfar Aghayeva	jäsen
Lena Bremer	jäsen
Sari Loijas	jäsen
Liisa Murto	jäsen
Antti Sajantila	jäsen
Niina Siivikko	jäsen
Pamela Slotte	jäsen
Milka Sormunen	jäsen
Tuomas Tuure	jäsen

Yhdistyksen sääntömääräiset kevät- ja syyskokoukset pidettiin 3.5. ja 13.12.2022.

